

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges senest på Inatsisartuts FM2027 at fremlægge en samlet, målrettet, tidsfastsat og opfølgningsbaseret strategi for at overvinde følgerne af kolonitiden, styrke samfundet og forberede Grønland på at blive en selvstændig stat med udgangspunkt i anbefalingerne fra Forsoningskommissionen, selvstyreloven samt forskning i kolonitidens konsekvenser.

(Medlem af Inatsisartut Mette Arqe-Hammeken, Naleraq)

Begrundelse:

Grønland har ikke behov for endnu en undersøgelse. Grønland har behov for en samlet handlingsplan, der bygger på den viden, som allerede foreligger.

Grønlands historie har gennem mere end 300 år haft stor indflydelse på samfundsudviklingen, kulturen, sproget, identiteten og den politiske organisering. Den danske tilstedeværelse begyndte i 1721, hvorefter Grønland blev administreret som koloni. Da den danske grundlov blev ændret i 1953, blev Grønlands status som koloni ophævet, og Grønland blev indlemmet i det danske rige. Med indførelsen af Hjemmestyret i 1979 overtog Grønland et større ansvar for egne anliggender, og med ikrafttrædelsen af selvstyreloven i 2009 blev selvbestemmelsen yderligere udvidet.

I præamblen til selvstyreloven anerkendes det grønlandske folk som et folk med ret til selvbestemmelse i henhold til folkeretten. Det følger desuden af lovens § 21, at en beslutning om Grønlands selvstændighed skal træffes af det grønlandske folk.

Gennem historien har det grønlandske samfund gennemgået omfattende forandringer. Nogle dele af udviklingen har været til gavn for samfundet, blandt andet inden for uddannelse og sundhedsvæsen samt gennem den gradvise overtagelse af flere ansvarsområder. Samtidig gør følgerne af kolonitiden sig fortsat gældende på mange områder, herunder i forhold til sprog, kultur, identitet, tillid i samfundet og levevilkår.

Forsoningskommissionens arbejde samt de undersøgelser og rapporter, der er blevet offentliggjort i de senere år, har bidraget med omfattende viden om kolonitidens konsekvenser. Jeg vurderer derfor, at tiden er inde til at samle den eksisterende viden og omsætte den til konkrete handlinger.

Naalakkersuisut har i deres besvarelse af § 37-spørgsmål nr. 017/2026 anført, at det grønlandske folk i medfør af selvstyreloven har ret til selvbestemmelse, og at Grønlands fremtid skal afgøres af befolkningen i Grønland.

I besvarelsen af § 37-spørgsmål nr. 041/2026 har Naalakkersuisut redegjort for, at selvstyrelovens § 21 udgør det retlige grundlag for Grønlands selvstændighed.

I besvarelsen af § 37-spørgsmål nr. 071/2026 har Naalakkersuisut redegjort for, at følgerne af kolonitiden fortsat gør sig gældende i samfundet, blandt andet med henvisning til Forsoningskommissionens arbejde og forskellige forskningsprojekter.

Forslagets formål er derfor ikke at gentage den eksisterende viden ved at iværksætte nye undersøgelser eller nedsætte en ny kommission. Formålet er derimod at samle den allerede eksisterende viden, de indhøstede erfaringer, det retlige grundlag og den foreliggende forskning og omsætte dette til konkrete målsætninger, tidsfrister og en systematisk opfølgning.

Grønlands position i verden er også under forandring. Som følge af Arktis' voksende betydning, råstofressourcerne, den internationale sikkerhedspolitiske situation, klimaforandringerne og stormagternes stigende interesse for Grønland handler Grønlands fremtid ikke alene om historien. Den handler også om samfundets evne til at stå på egne ben, økonomisk udvikling, opbygning af egne myndigheder og kompetencer, internationale relationer samt forberedelse til statsdannelse.

Det vurderes derfor som hensigtsmæssigt, at en samlet strategi som minimum omfatter følgende:

1. initiativer til at overvinde følgerne af kolonitiden,
2. styrkelse af sprog, kultur, identitet og sammenhængskraft i samfundet,
3. inddragelse af befolkningen og styrkelse af tilliden i samfundet,
4. udvikling af Grønlands egne myndigheder, kompetencer og samfundsmæssige bæredygtighed,
5. forberedelse til statsdannelse med udgangspunkt i selvstyrelovens § 21, samt
6. tidsfrister for målsætningerne, en klar ansvarsfordeling og en fast struktur for opfølgning.

Forslagets formål er ikke, at Inatsisartut nu skal træffe beslutning om, hvornår Grønland skal blive en selvstændig stat. Spørgsmålet om statsdannelse skal afgøres af det grønlandske folk. Forslagets formål er at sikre, at samfundets forberedelse frem mod en sådan beslutning kan foregå planlagt, på et oplyst grundlag og med inddragelse af befolkningen.

Store beslutninger om Grønlands fremtid bør bygge på tillid i samfundet, sammenhængskraft og en klar plan. Derfor er tiden inde til at omsætte den eksisterende

viden til konkrete handlinger og skabe en samlet sammenhæng mellem arbejdet med at overvinde følgerne af kolonitiden, styrkelsen af samfundet og forberedelsen til statsdannelse.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Ved forslaget gennemførelse skal Naalakkersuisut varetage det administrative arbejde med at indsamle, gennemgå og koordinere eksisterende oplysninger, rapporter, forskningsresultater og retlige grundlag samt udarbejde en samlet strategi. Arbejdet forventes at medføre et administrativt ressourceforbrug svarende til 1 AC-årsværk. Udgiften hertil anslås til 500.000 kr.

Udgiften omfatter blandt andet indsamling og vurdering af oplysninger, koordinering med relevante myndigheder og aktører samt udarbejdelse af strategien.

Efter behov kan samarbejde med eksterne eksperter samt inddragelse af borgere og relevante interesseorganisationer medføre yderligere udgifter. Sådanne udgifter vil skulle afholdes inden for de relevante bevillingsmæssige rammer eller forelægges særskilt.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Forslaget forventes ikke at medføre direkte økonomiske eller administrative forpligtelser for det private erhvervsliv.

Hvis det i forbindelse med udarbejdelsen af strategien vurderes nødvendigt at inddrage erhvervslivet og relevante interesseorganisationer, kan dette ske gennem høringer eller andre former for inddragelse.

Inddragelsen kan medføre et mindre tidsforbrug for de deltagende virksomheder og organisationer, men forslaget forventes ikke at medføre nye økonomiske eller administrative krav.

De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget forventes ikke at medføre direkte økonomiske eller administrative forpligtelser for borgerne.

Det vurderes som vigtigt at inddrage befolkningen i udarbejdelsen af strategien, da arbejdet med at overvinde følgerne af kolonitiden, styrke samfundet og forme Grønlands fremtid berører borgernes liv og samfundet som helhed.

Borgerne vil efter behov kunne deltage frivilligt gennem høringer, borgermøder eller andre former for inddragelse. Deltagelsen vil ikke medføre nye betalinger, pligter eller administrative krav for borgerne.

Med forslagens gennemførelse er det målet, at Inatsisartut og befolkningen får et sammenhængende, gennemsigtigt, vidensbaseret og tidsfastsat grundlag for at træffe beslutninger om Grønlands fremtid.